

Sygn. I C 3015/15

Uzasadnienie wyroku z dnia 02 marca 2016 r.

W pozwie w elektronicznym postępowaniu upominawczym, wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 14 lipca 2015 r., powód wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 900,59 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odpowiadającej czterokrotności stopy lombardowej NBP, liczonymi od kwoty 495,40 zł od dnia 08 lipca 2015 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu według spisu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że żądana pozwem kwota wynika z umowy o przyznanie limitu kredytowego oraz umowy o wydanie i korzystanie z karty kredytowej, w ramach których pozwanej został udzielony kredyt do wysokości 500 zł. Wobec braku terminowej spłaty kredytu wykorzystanego do wysokości 495,40 złotych, powód wypowiedział pozwanej obie umowy. Pomimo wezwania do zapłaty, pozwana nie dokonała zwrotu wykorzystanego kredytu ani innych dochodzonych pozwem roszczeń pieniężnych, obejmujących odsetki umowne od kapitału kredytu oraz koszty związane z wykonywaniem i rozwiązywaniem umowy kredytu.

(pozew - k. 1-4, pozew na urzędowym formularzu - k. 14-15v.).

Postanowieniem z dnia 28 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę tutejszemu Sądowi wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(postanowienie – k. 6-7).

W odpowiedzi na pozew pozwana podniosła, że z uwagi na sytuację osobistą i majątkową obecnie nie jest w stanie dokonać spłaty udzielonego jej kredytu. Wskazała, że jest osobą bezrobotną, nie przysługuje jej prawo do zasiłku, nie osiąga żadnych dochodów. Podniosła także, że czuje się oszukana działaniami powoda, bowiem umowa kredytu była zabezpieczona umową ubezpieczenia na wypadek braku spłaty kredytu spowodowanego m.in. utratą pracy przez pozwaną. Pozwana, płacąc składki na to ubezpieczenie, zabezpieczyła interes powoda. Dochodzone roszczenie powinno być zaspokojone z tego ubezpieczenia. Ani w odpowiedzi na pozew, ani w piśmie przygotowawczym z dnia 25 lutego 2016 r. pozwana nie kwestionowała należności dochodzonej przez powoda, a na rozprawie w dniu 16 grudnia 2015 r. potwierdziła, że wysokość żądanej należności jest zgodna z jej obliczeniami.

(odpowieź na pozew – k. 53-53v., protokół – k. 58, pismo przygotowawcze – k. 81-82v.).

Za podstawę wyrok Sąd Rejonowy przyjął następujące ustalenia:

W dniu 06 lipca 2008 r. pozwana zawarła z (...) Bankiem S.A. z siedzibą we W. (dalej – Bank) umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) oraz umowę o wydanie i korzystanie z karty kredytowej C. V. nr (...).

Na podstawie obu umów Bank udzielił pozwanej kredytu odnawialnego w ramach rachunku bankowego w kwocie 500 zł oraz wydał kartę kredytową służącą do dokonywania zapłaty za pomocą środków pochodzących z udzielonego kredytu (pkt I. § 1 oraz pkt II § 1 umowy).

Umowa o przyznanie limitu kredytowego została zawarta na okres jednego roku, tj. do dnia 06 lipca 2009 r., przy czym po upływie tego okresu miała być przedłużana na kolejne roczne okresy, o ile kredytobiorca nie wypowie tej umowy najpóźniej na 30 dni przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta albo nie zajdą inne zdarzenia, określone w regulaminie, wykluczające możliwość przedłużenia umowy (pkt I. § 8 umowy).

Z kolei umowa o wydanie i korzystanie z karty kredytowej została zawarta na okres 3 lat, przy czym po upływie tego okresu miała być przedłużana na kolejne trzyletnie okresy, o ile posiadacz karty nie wypowie tej umowy najpóźniej na 30 dni przed upływem okresu, na jaki umowa ta została zawarta albo nie zajdą inne zdarzenia, określone w regulaminie, wykluczające możliwość przedłużenia umowy. Umowa o wydanie i korzystanie z karty kredytowej ulegała jednak wypowiedzeniu w przypadku wypowiedzenia umowy o przyznanie limitu kredytowego (pkt II. § 3 umowy).

Oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień zawarcia umowy wynosiło 24,5% w stosunku rocznym, a odsetki miały być naliczane przez Bank od kwot wszystkich transakcji w systemie dziennym, począwszy od dnia zaksięgowania transakcji do dnia spłaty zadłużenia (pkt I. § 4 ust. 1 i 2 umowy).

Splata kredytu miała następować w okresach miesięcznych przez dokonywanie spłat na rachunek bankowy w wysokości i w terminie wskazanym w wyciągu z tego rachunku, generowanym każdego 26-go dnia miesiąca i wysyłanym na adres korespondencyjny pozwanej. Kwota wymaganej minimalnej spłaty wynosiła 5% kapitału kredytu wraz z odsetkami i opłatami, nie mniej niż 20 zł (pkt I. § 5 ust. 1 i 2 umowy).

W przypadku braku wymaganej spłaty minimalnej w terminie określonym w wyciągu miały być naliczane odsetki od przeterminowanego zadłużenia w wysokości zmiennej, odpowiadającej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP (pkt I. § 5 ust. 4 umowy).

Integralną częścią umowy o przyznanie limitu kredytowego były „Regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego C. V.” oraz „Tabela opłat i prowizji dla limitu kredytowego C. V.”, określające opłaty związane z korzystaniem z przyznanego kredytu (pkt I. § 3 ust. 1 umowy), co do których pozwana oświadczyła, że zapoznała się z ich treścią (pkt I. § 3 ust. 2 umowy).

Według wspomnianej tabeli opłata za skierowanie do klienta korespondencji związanej z nieterminową spłatą kredytu wynosiła 15 zł, a za wystawienie wyciągu z ksiąg banku wynosiła 20 zł.

(okoliczności niesporne, umowa o przyznanie limitu kredytowego i umowa o wydanie i korzystanie z karty kredytowej – k. 21-21v.; załącznik nr 1 do umowy /tabela opłat i prowizji dla limitu kredytowego/ – k. 22; wyciąg z rachunku bankowego – k. 23-36; regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego – k. 37-38; tabela opłat i prowizji dla karty kredytowej – k. 39; tabela opłat i prowizji dla limitu kredytowego – k. 40-40v.; wyciąg z ksiąg banku – k. 41).

Przy zawieraniu ww. umów Bank jako ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia z dwoma ubezpieczycielami: Towarzystwem (...) S.A. oraz (...) S.A. Oddział w Polsce, na warunkach określonych w (...) (dalej jako (...)).

Pozwana była ubezpieczonym jako posiadacz karty kredytowej.

W zakresie ubezpieczenia na wypadek zgonu ubezpieczonego, jego trwałej i całkowitej niezdolności do pracy lub czasowej niezdolności do pracy ubezpieczycielem był Towarzystwo (...) S.A.

Natomiast w zakresie utraty pracy przez ubezpieczonego, nielegalnego użycia karty kredytowej, kradzież lub całkowitego zniszczenia zakupów zakupionych przy użyciu karty kredytowej ubezpieczycielem był (...) S.A. Oddział w Polsce.

Świadczenia z tytułu zajścia zdarzeń objętych odpowiedzialnością ubezpieczyciela miały być wypłacane uposażonemu lub uprawnionemu do otrzymania ubezpieczenia (rozdział 7 ust. 1 (...)).

Uposażonym był ten, komu miało być wypłacone świadczenie w razie zgonu ubezpieczonego (rozdział 1 ust. 1 pkt 4 (...)).

Uprawnionym zaś był ten, kto był upoważniony do otrzymania świadczenia w przypadku wystąpienia zdarzeń innych niż zgon ubezpieczeniowego (rozdział 1 ust. 1 pkt 5 (...)).

(okoliczności niesporne; szczegółowe warunki grupowego ubezpieczenia posiadaczy kart kredytowych – k. 64-64v. i 87-87v.)

Pozwana wyraziła zgodę na objęcie jej ubezpieczeniem, przekazanie przez Bank ubezpieczycielom swoich danych, w tym tych objętych tajemnicą bankową. Wyraziła także zgodę na to, aby w razie zajścia zdarzenia objętego ubezpieczeniem świadczenia i odszkodowania z tytułu ubezpieczenia wypłacone były na rzecz Banku i zaliczone na

poczet spłaty zadłużenia zaciągniętego na rachunku bankowym. Pozwana wyraziła także zgodę na obciążenie jej rachunku kredytowego opłatą z tytułu objęcia jej ochroną ubezpieczeniową.

(umowa o przyznanie limitu kredytowego i umowa o wydanie i korzystanie z karty kredytowej – k. 21-21v.)

W przypadku utraty pracy ubezpieczyciel miał wypłacić miesięczne świadczenie odpowiadające minimalnej kwocie wymaganej spłaty kredytu z tytułu zadłużenia na rachunku karty, nie wyższej niż minimalna kwota wymaganej spłaty, której termin płatności upłynął przed dniem ostatniej utraty pracy, ewentualnie z potrąceniem należnej składki, jeśli nie została ona uiszczona za miesiąc, w którym nastąpiła utrata pracy (rozdział 5 pkt 11 i rozdział 6 pkt 2 (...)).

(szczegółowe warunki grupowego ubezpieczenia posiadaczy kart kredytowych – k. 64-64v. i 87-87v.)

W okresie obowiązywania umów pozwana dokonywała zapłaty środkami pochodzącymi z kredytu za pomocą wydanej jej karty kredytowej.

(okoliczność niesporna, wyciąg z rachunku bankowego – k. 23-36)

Wobec braku wymaganej spłaty minimalnej przez okres co najmniej 2 miesięcy Bank w piśmie z dnia 10 kwietnia 2015 r. wypowiedział pozwaną umowę o przyznanie limitu kredytowego i o wydanie karty kredytowej C. V. nr (...) z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Pismo zostało doręczone pozwaną w dniu 02 maja 2015 r.

(okoliczności niesporne, wypowiedzenie – k. 42, zwrotne poświadczenie odbioru – k. 43)

Pozwana wykorzystała przyznany jej kredyt do kwoty 495,40 zł. Suma odsetek umownych naliczonych przez Bank od kapitału według zmiennej stopy procentowej w okresie od dnia 06 lipca 2008 r. do dnia 07 lipca 2015 r., z uwzględnieniem odsetek spłaconych przez pozwaną w kwocie 534,62 zł, wyniosła 81,52 zł.

Ponadto pozwana została obciążona przez Bank dodatkowymi kosztami w związku udzielonym jej kredytem oraz użytkowaniem karty kredytowej, na które składały się opłaty za upomnienia listowne oraz za wyciąg z ksiąg banku w łącznej kwocie 130 zł, składki ubezpieczeniowe, które miała być pobrane od pozwaną i przekazane ubezpieczycielowi w łącznej kwocie 108,81 zł oraz opłaty za prowadzenie rachunku bankowego dla karty kredytowej w łącznej kwocie 90,86 zł.

Pozwana nie dokonała spłaty na rzecz Banku wymienionych wierzytelności.

(okoliczności niesporne)

Następcą prawnym Banku jest obecnie powód (...) Bank (...) S.A.

(okoliczność notoryjna i niesporna).

Podstawę poczynionych w sprawie ustaleń – zasadniczo niespornych pomiędzy stronami, przyznanych według art. 229 k.p.c. – stanowiły przedstawione przez strony dokumenty prywatne, które nie były kwestionowane i co do których nie ujawniły się jakiegokolwiek okoliczności, dla których należałoby odmówić im wiarygodności.

Pozwana w toku procesu nie kwestionowała wysokości zadłużenia z tytułu umowy o przyznanie limitu kredytowego ani z tytułu umowy o wydanie i korzystanie z karty kredytowej (por. protokół rozprawy z dnia 16 grudnia 2015 r. k. 58). Przyznanie pozwaną nie budziło wątpliwości w świetle przedstawionego wyciągu z rachunku bankowego, dlatego można było przyjąć za prawdziwe twierdzenia powoda zawarte w piśmie przygotowawczym z dnia 28 grudnia 2015 r. (k. 61-63) co do zestawienia wysokości rat kredytu wymagalnych w poszczególnych miesiącach, zestawienia odsetek umownych oraz opłat, wpłat dokonanych przez pozwaną w poszczególnych miesiącach oraz zarachowania tych wpłat przez powoda.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Podstawy dochodzonych roszczeń pieniężnych powód upatrywał w zawartej z pozwaną umów o przyznanie limitu kredytowego i o wydanie karty kredytowej, która uległa rozwiązaniu z dniem 01 czerwca 2015 r. na skutek upływu trzydziestodniowego terminu wypowiedzenia dokonanego przez powoda w oświadczeniu zawartym w piśmie z dnia 10 kwietnia 2015 r., doręczonym pozwanej w dniu 02 maja 2015 r. W wyniku rozwiązania obu umów stała się wymagalna wierzytelność o zwrot kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami oraz dodatkowymi opłatami przewidzianymi w umowie.

Na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r., nr 72, poz. 655 ze zm.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Niewątpliwie przepis ten znajdował zastosowanie do zawartej przez pozwaną z poprzednikiem prawnym powoda w dniu 06 lipca 2008 r. umowy o przyznanie limitu kredytowego i umowy o wydanie i korzystanie z karty kredytowej C. V. nr (...). Niesporna była okoliczność, że pozwana nie wykonała umowy, ponieważ nie dokonała wymaganej spłaty wykorzystanego kredytu, odsetek umownych oraz opłat przewidzianych w umowie, tj. kwoty 495,45 zł kapitału kredytu, kwoty 81,52 zł odsetek umownych za okres od dnia 06 lipca 2008 r. do dnia 07 lipca 2015 r., kwoty 108,81 zł tytułem zwrotu kosztów składki ubezpieczeniowej uiszczanej przez powoda z tytułu umowy ubezpieczenia spłaty kredytu oraz kwoty 90,86 zł opłaty za prowadzenie rachunku. W tym zakresie powództwo zasługiwało zatem na uwzględnienie.

Na przeszkodzie do uwzględnienia powództwa w tym zakresie nie stała okoliczność, że pozwana jako posiadacz karty kredytowej objęta była umową ubezpieczenia grupowego, zgodnie z którą w przypadku utraty pracy przez pozwaną ubezpieczyciel spełnić miał na rzecz Banku świadczenie z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu. Pozwana nietrafnie bowiem wywodziła z tej umowy obowiązek dochodzenia przez Bank roszczenia o zwrot kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w pierwszej kolejności od ubezpieczyciela.

Umowa ubezpieczenia spłaty kredytu, zawarta pomiędzy Bankiem jako ubezpieczającym a dwoma ubezpieczycielami – w zakresie ubezpieczenia osobowego (na wypadek zgonu, trwałej i całkowitej niezdolności do pracy lub czasowej niezdolności do pracy) z Towarzystwem (...) S.A., a w zakresie ubezpieczenia majątkowego (na wypadek utraty pracy, nielegalnego użycia karty kredytowej, kradzieży lub całkowitego zniszczenia zakupów zakupionych przy użyciu karty kredytowej) z (...) S.A. Oddział w Polsce. Pozwanej jako posiadaczowi karty kredytowej przysługiwał natomiast status ubezpieczonego. Oznacza to, że umowa ubezpieczenia spłaty kredytu zawarta przez Bank jako ubezpieczającego stanowiła umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek.

Dopuszczalność zawarcia takiej umowy nie budzi wątpliwości według art. 808 § 1 k.c., w myśl którego ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek, nawet jeśli ubezpieczony nie jest imiennie wskazany w umowie, chyba że jest to konieczne do określenia przedmiotu ubezpieczenia. Przy tym pozwana w umowie kredytu wyraziła zgodę na objęcie jej ubezpieczeniem.

W przypadku ubezpieczenia na cudzy rachunek na podstawie art. 808 § 3 k.c. ubezpieczony jest uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela, chyba że strony uzgodniły inaczej, jednakże uzgodnienie takie nie może zostać dokonane, jeżeli wypadek już zaszedł.

Oznacza to, że zanim nastąpi zdarzenie objęte ubezpieczeniem dopuszczalne jest umowne ustalenie, że ubezpieczony nie będzie uprawniony do żądania bezpośrednio od ubezpieczyciela świadczenia z tytułu umowy ubezpieczenia.

W sprawie niniejszej tego rodzaju ustalenie nastąpiło zarówno pomiędzy poprzednikiem prawnym powoda a ubezpieczycielem w umowie ubezpieczenia, jak i pomiędzy poprzednikiem prawnym powoda a pozwaną. Jeśli chodzi

o umowę ubezpieczenia w rozdziale 7 ust. 1 (...) przewidziano bowiem, że świadczenia z tytułu zajścia zdarzeń objętych odpowiedzialnością ubezpieczyciela miały być wypłacane uposażonemu w razie zgonu ubezpieczonego lub uprawnionemu do otrzymania ubezpieczenia w razie wystąpienia zdarzeń innych niż zgon ubezpieczonego (rozdział 1 ust. 1 pkt 4 i 5 (...)). Natomiast w umowie kredytu pozwana wyraziła zgodę, aby w razie zajścia zdarzenia objętego ubezpieczeniem świadczenia i odszkodowania z tytułu ubezpieczenia wypłacone zostały na rzecz Banku i zaliczone na poczet spłaty zadłużenia zaciągniętego na rachunku bankowym (por. postanowienia umowy w części zatytułowanej ochrona ubezpieczeniowa - umowa k. 21v.).

Pomimo tego, że pozwanej przysługiwał status ubezpieczonego, w istocie beneficjentem ubezpieczenia był Bank, którego interes w postaci zabezpieczenia spłaty przez pozwaną kredytu umowa ubezpieczenia miała zabezpieczać. Z umowy ubezpieczenia wywodzić można zatem uprawnienie – a nie obowiązek – Banku do dochodzenia roszczenia przeciwko ubezpieczycielowi w przypadku wystąpienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem, w tym utraty pracy przez pozwaną. Bank miały wówczas dwóch dłużników – pozwaną z umowy kredytu oraz ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia spłaty kredytu. W ustawie nie przewidziano zaś przepisu, który w tego rodzaju przypadku nakazywałby wierzytelności dochodzenie roszczenia w pierwszej kolejności przeciwko ubezpieczycielowi.

Zresztą nawet w takim wypadku pozwana nie zostałaby zwolniona z odpowiedzialności za zobowiązanie z umowy kredytu. W razie zdarzenia ubezpieczeniowego w postaci utraty pracy przez pozwaną, gdzie ubezpieczenie miało charakter majątkowy, ubezpieczycielowi, który wypłacił odszkodowanie należne Bankowi z umowy ubezpieczenia spłaty kredytu, przysługiwałoby bowiem na podstawie art. 828 § 1 k.c. roszczenie wobec pozwanej o zwrot kwoty wypłaconej tytułem odszkodowania, odpowiadającej kwocie kredytu spłaconego przez ubezpieczyciela. Według tego przepisu jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania.

Wątpliwości nie budziła odpowiedzialność pozwanej, jeśli chodzi o zobowiązanie do zwrotu powodowi kwoty 108,81 zł stanowiącej koszt składki ubezpieczeniowej uiszczonej przez powoda z tytułu umowy ubezpieczenia spłaty kredytu. Wprawdzie w przypadku umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek na podstawie art. 808 § 2 k.c. roszczenie o zapłatę składki przysługuje ubezpieczycielowi wyłącznie przeciwko ubezpieczającemu, którym w sprawie niniejszej był poprzednik prawny powoda, a nie pozwana. Powód nie dochodził jednak od pozwanej zapłaty składki należnej ubezpieczycielowi, ale zwrotu kosztów ubezpieczenia w postaci równowartości składki, którą ubezpieczycielowi uiszczył. W umowie kredytu pozwana wyraziła zaś zgodę na obciążenie jej rachunku kredytowego opłatą z tytułu objęcia jej ochroną ubezpieczeniową (por. postanowienia umowy w części zatytułowanej ochrona ubezpieczeniowa - umowa k. 21v.). Takie postanowienie umowy nie narusza zatem art. 808 § 2 k.c. Dopuszczalność ustalenia takiego zobowiązania pozwanej w umowie kredytu nie budzi wątpliwości w sytuacji, gdy wiarygodność z tytułu kredytu nie podlegała zabezpieczeniu na rzecz poprzednika prawnego powoda w inny sposób, niż przez zawarcie umowy ubezpieczenia.

Niezasadnie natomiast powód żądał od pozwanej zapłaty kwoty 130 zł opłaty za upomnienia listowne oraz za sporządzenie wyciągu z ksiąg banku, przewidzianych w Tabeli opłat i prowizji dla limitu kredytowego C. V. (dalej – OWU).

Niewątpliwie zarówno umowa o przyznanie limitu kredytowego, jak i umowa o wydanie i korzystanie z karty kredytowej, została zawarta przez pozwaną jako konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. z powodem jako przedsiębiorcą w myśl art. 43¹ k.c.

Na podstawie art. 385¹ § 1 zd. pierwsze k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (nieдозwolone postanowienia umowne). W myśl art. 385¹ § 1 zd. drugie k.c. nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Według art. 385¹ § 2 k.c. jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony

są związane umową w pozostałym zakresie. W myśl art. 385¹ § 3 k.c. niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Według art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Na podstawie art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Niewątpliwie opłaty za upomnienia listowne oraz opłaty za sporządzenie wyciągu z ksiąg banku nie kwalifikują się jako postanowienia określające świadczenie główne w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. drugie k.c. Nie zostały one bowiem przewidziane w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, gdzie jako przedmiotowo istotne postanowienia umowy kredytu w odniesieniu do Banku przewidziano jedynie roszczenie o zwrot kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami oraz roszczenie o zapłatę prowizji od udzielonego kredytu. Pozwala to na dokonanie oceny tych postanowień w świetle przesłanek określonych w art. 385¹ § 1 zd. pierwsze k.c.

Niewątpliwie treść OWU została ustalona wyłącznie przez poprzednika prawnego powoda, a pozwana wpływu na tę treść nie miała, o czym świadczy okoliczność, że zawarcie obu umów odbyło się z wykorzystaniem formularzy zaproponowanych przez poprzednika prawnego powoda, w tym formularzy obejmujących treść OWU, na których pozwana jedynie złożyła podpisy.

Rażące naruszenie interesów konsumenta w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. pierwsze k.c. oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie postanowienie OWU przewidujące opłatę za korespondencję kierowaną do kredytobiorcy w związku z nieterminową spłatą kredytu oraz opłatę za wystawienie przez Bank wyciągu z ksiąg bankowych każdorazowo w kwocie odpowiednio 15 zł i 20 zł należało zakwalifikować jako niedozwolone postanowienie umowne przewidziane w art. 385 § 1 zd. 1 k.c., a przez to nie było wiążące w myśl art. 385 § 2 k.c. wobec pozwanej jako konsumenta.

Kwota udzielonego pozwanej kredytu wynosiła 500 zł. Kwoty 15 zł i 20 zł, które pozwana miałaby uiścić każdorazowo za korespondencję związaną z nieterminową spłatą kredytu oraz za wystawienie przez Bank wyciągu z ksiąg bankowych, odpowiadałaby każdorazowo 3% i 4% udzielonego limitu kredytowego. Taka wysokość opłat za tego rodzaju czynności według treści OWU przewidziana były zarówno w przypadku kredytu w kwocie minimalnej 500 zł, który został udzielony pozwanej, jak i w przypadku kredytu w kwocie 10.000 zł, co wynika jednoznacznie z treści OWU. Wysokość tych opłat określona została zatem w sposób ryczałtowy, niezależnie od wartości świadczeń wynikających z umowy zawartej z pozwaną. Wielokrotne kierowanie do pozwanej upomnień listownych oraz wystawienie wyciągu z ksiąg bankowych sprawiło, że suma opłat za tego rodzaju czynności wyniosłaby 130 zł, odpowiadając 26% wartości udzielonego kredytu. Obciążanie pozwanej tak wysokimi kosztami tego rodzaju czynności skutkowałoby zatem nieusprawiedliwioną dysproporcją praw i obowiązków stron umowy na niekorzyść pozwanej jako konsumenta. Koszty tego rodzaju wiążą się zaś z obowiązkiem współdziałania wierzyciela przy wykonywaniu zobowiązania w myśl art. 354 § 2 k.c. Ponadto postanowienie wzorca umownego stosowanego przez poprzednika prawnego powoda, podobne do tego, które zastosowane zostało wobec pozwanej w sprawie niniejszej, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 6 sierpnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt XVII AmC 624/09, stanowiącym podstawę wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.

Za podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek za opóźnienie żądanych przez powoda od kwoty 495,40 zł od dnia 08 lipca 2015 r. do dnia zapłaty należało przyjąć art. 481 k.c. oraz art. 359 § 2¹⁻² k.c., zarówno w brzmieniu

obowiązującym przed dniem 01 stycznia 2016 r., jak i po tym dniu, odpowiednio w odniesieniu do odsetek za opóźnienie należnych przed i po tym dniu.

Na podstawie art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Według art. 481 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01 stycznia 2016 r. jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Na podstawie art. 359 § 2¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01 stycznia 2016 r. maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne).

Wobec powyższego za okres od dnia 08 lipca 2015 r. do dnia 01 stycznia 2016 r. powodowi należały się odsetki za opóźnienie w wysokości określonej w umowie, odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (pkt I. § 5 ust. 4 umowy).

Na podstawie art. 481 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym z dniem 01 stycznia 2016 r. jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Według art. 481 § 2¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym z dniem 01 stycznia 2016 r. maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie).

Wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 § 2⁴ k.c. w brzmieniu obowiązującym z dniem 01 stycznia 2016 r. ogłasza Minister Sprawiedliwości w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Według Obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (Monitor Polski z dnia 12 stycznia 2016 r., poz. 47) od dnia 1 stycznia 2016 r. wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie wynosi 7% w stosunku rocznym.

Wobec powyższego za okres od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty powodowi należały się odsetki za opóźnienie także w wysokości określonej w umowie, odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (pkt I. § 5 ust. 4 umowy).

Za podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu należało przyjąć art. 102 k.p.c., w myśl którego w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W ocenie Sądu Rejonowego tego rodzaju szczególny przypadek wystąpił w sprawie niniejszej, w której pozwana wykazała swą trudną obecnie sytuację materialną (por. zaświadczenie Urzędu Pracy m.st. W. z dnia 24 listopada 2015 r. – k. 54; zaświadczenie Urzędu Pracy m.st. W. z dnia 16 lutego 2016 r. – k. 71), nie kwestionowała istnienia i wysokości zobowiązania z tytułu kredytu, a ponadto dawała wyraz błędnemu przekonaniu, że objęcie ubezpieczeniem spłaty kredytu na wypadek utraty przez nią pracy, zwalnia ją z odpowiedzialności, skoro poniosła koszty tego ubezpieczenia.

Z tych względów Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji.

SSR Robert Belczącki